

заходів регулювання. Це, в свою чергу, викликало згорання регламентуючих процедур і в певній мірі зміцнило незалежність центральних банків.

Не менш важливою контрольною функцією центрального банку є здійснення валютного контролю та валютного регулювання. Як відомо, ступінь жорсткості валютного контролю та валютного регулювання залежить передусім від загального валютно-економічного стану в країні. Так, в країнах, що розвиваються, контролю, як правило, підлягає дуже широке коло операцій по зовнішнім платежам та розрахункам, що обумовлено необхідністю регламентації витрачання іноземної валюти. Навпаки, найбільш розвинуті в економічному відношенні країни в даний час ідуть шляхом лібералізації валютного контролю.

Важливу роль виконує обслуговуюча функція центрального банку – кредитування кредитно-фінансових інститутів та уряду. Будучи кредитором останньої інстанції, центральні банки надають позики кредитно-фінансовим установам, які зазнають тимчасових труднощів пов'язаних з недостатністю фінансових ресурсів. За допомогою кредитування уряду центральні банки здійснюють фінансування державного боргу та дефіциту державного бюджету. Це особливо широко використовується в країнах, що розвиваються, де позики центрального банку уряду складають значну частину їх активів. Навпаки, розвинуті держави уникають подібної практики. В зв'язку з цим дана функція відноситься не до основних, а до додаткових.

Отже, центральні банки – це органи державного регулювання економіки, яким надано монополієне право випуску банкнот, регулювання грошового обігу, кредиту, валютного курсу, зберігання золотовалютних резервів. Центральний банк є “банком банків”, фінансовим агентом уряду при обслуговуванні державного бюджету, тощо.

Список літератури:

1. Основні функції Центрального банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buklib.net/27books747/>
2. Офіційний сайт Національного банку України в мережі Інтернет [Електронний ресурс].- Режим доступу://<http://www.bank.gov.ua>
3. Савлук М. Грошово-кредитна політика як фактор економічної стабілізації в Україні // Вісник НБУ, - 1997.-№ 8.

Олег СОВ'ЯК

*студент факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет*

ФАКТОРИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Фінансовий стан комерційних банків характеризується достатністю капіталу, ліквідністю балансу, ступенем ризикованості операцій.

Банківська сфера має надзвичайно важливе значення у системі забезпечення ефективного функціонування економіки країни. Недостатній рівень конкуренції комерційних банків, незадовільний рівень фінансової стійкості, а також неминуче підвищення ризику неповернення коштів за багатьма активними операціями вносять корективи в схему формування і розподілу фінансових ресурсів банків та їх управління. На сучасному етапі розвитку господарських процесів необхідно враховувати безліч факторів, що невід'ємно пов'язані із супутніми процесами кредитно-грошового обігу.

Окремі вчені пропонують визначення фінансової стійкості, як динамічної інтегральної характеристики спроможності банку як системи трансформування ресурсів та ризиків повноцінно виконувати свої функції, витримуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища [4].

Нині ще не вироблені чіткі критерії, за якими окремі фактори слід відносити до тієї чи іншої групи, та ознаки диференціації цих груп, не існує чітких показників оцінки значущості цих факторів. На думку Кочеткова В., особливої уваги заслуговує виявлення зовнішніх та внутрішніх факторів. Він визначає ступінь їх впливу на діяльність і фінансовий стан банку.

Рівень фінансової стійкості комерційного банку визначає його конкурентоспроможність на кредитному ринку. Таку потребу, насамперед, задовольняє стабільність економічного середовища. Основними параметрами, що забезпечують стійкість банку є: соціально-політична ситуація в країні, її загальноекономічний стан, правові аспекти забезпечення фінансової стійкості, стан фінансового ринку, внутрішня стійкість банківських установ.

Соціально-політичну ситуацію в країні характеризує рівень соціальної стабільності в суспільстві, вплив політичної обстановки, фінансово-економічна і соціальна політика, стратегічна орієнтація існуючого уряду.

Загальноекономічний стан визначається такими параметрами, як стан платіжного балансу країни, масштаби тіньової економіки, інвестиційний клімат, стан реального сектора економіки, рівень оновлення основних виробничих засобів.

Правові аспекти забезпечення фінансової стійкості банків визначаються рівнем структурних реформ, стандартами звітності банківської сфери, адекватністю правової системи, розвиненістю судової системи.

Стан фінансового ринку залежить від попиту і пропозиції на грошовому ринку, темпів інфляції та інфляційних очікувань, вартості і графіку обслуговування державного боргу, рівня доходу ринку цінних паперів, обмінного курсу національної валюти, грошової емісії, спрямованості грошово-кредитної політики центрального банку.

Внутрішня стійкість банківської установи визначається рівнем банківського менеджменту та професійною кваліфікацією персоналу, успішністю банківської стратегії, достатністю капіталу тощо.

Економічні фактори включають стан економіки, інвестиційний клімат в країні, стан платіжного балансу, рівень дефіциту державного бюджету [2].

До соціально-політичних факторів можна віднести соціальну і політичну стабільність в країні, стійкість існуючого уряду. Послідовне і повне врахування політики органів управління, рівня життя українського народу, а також рівня довіри до банківського сектору відіграє важливу роль в умовах подальшого соціального розвитку держави.

Серед адміністративних факторів слід відзначити податкову систему, законодавчу базу, страхову систему, механізм розподілу прибутку, фіскальну і грошово-кредитну політику.

Значну роль відіграє група фінансових факторів, до яких входять: стан грошового ринку, ринку цінних паперів, валютного ринку та величина його валютних резервів. Інфляція відіграє особливу роль у формуванні стану грошового ринку - за умови поступового зниження інфляції істотно зменшуються ринкові процентні ставки, що призводить до скорочення маржі і відповідно до падіння доходів банку. В

результаті банки змушені змінювати структуру балансів в сторону підвищення частки довгострокових кредитів.

Для забезпечення фінансової стійкості банку доцільно виділити такі взаємопов'язані напрями: стійкість капітальної бази, стійкість ресурсної бази, організаційно-структурна стійкість банку, комерційна стійкість банку [4].

Отже, для забезпечення фінансової стійкості банку, потрібно проаналізувати усі внутрішні та зовнішні фактори його функціонування. Це забезпечить розвиток та процвітання банківської системи загалом.

Список літератури:

1. Ключко Л.А. Фінансова стабільність банків та її визначальні характеристики / Л.А. Ключко // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2009. – №1. – С. 142-149.
2. Макеєва І. В. Сутнісна характеристика поняття «фінансова стійкість» та основні її параметри [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.gusnauka.com/NPM_2006/Economics/7_makeeva.doc.htm
3. Шелудько Н. Проблемні кредити і фінансова стійкість банківської сфери / Н. Шелудько // Фінанси України. – 2000. – № 1. – С. 25-28.
4. Шіллер Р. І. Фінансова стійкість комерційного банку та шляхи її зміцнення [Текст]. – К.: Наук. думка, 2008. – 160 с.

Максим СОРОКІВСЬКИЙ

*студент факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет*

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Сороківська З.К.

РОЛЬ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ У РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Досягнення стійких тенденцій економічного зростання України безпосередньо пов'язане з активізацією реального сектору, створенням потужної банківської системи, а це в свою чергу обумовлює більш тісну взаємодію банківського і реального секторів економіки. Така взаємодія можлива на основі встановлення ефективних партнерських відносин між фінансовими інститутами і підприємствами.

Банківські кредити надані реальному сектору економіки є своєрідними інвестиціями, які наповнені особливим економічним змістом. Отже, зазначимо, що банківські інвестиції відіграють важливу роль в економіці країни. Перш за все інвестиційна діяльність кожного банку приносить дохід і призводить до зростання вартості інвестиційних активів, по-друге слід зазначити, що на макрорівні інвестиційна діяльність призводить до приросту суспільного капіталу, а отже й до зростання національної економіки.

Фінансова криза 2008 року виявила серйозні диспропорції у взаємодії банківського та реального секторів. Незважаючи на суттєвий приріст обсягів банківського кредитування, лише незначна його частка йшла на оновлення основних фондів підприємств. На кінець 2008 р. частка кредитів, що йшли в основний капітал досягла 4,3 % від ВВП, проте питома вага у структурі банківського кредитування навпаки зменшувалася. Отриманні результати вважаємо наслідком переорієнтації кредитування з реального сектору економіки на споживчий.

Слід зазначити, що лише підприємства фінансової сфери й оптово-роздрібною торгівлі могли дозволити кредитування не лише під час посткризового періоду, але й